

„ЛЕДЪТ СЕ ПРОПУКА, ГОСПОДА СЪДЕБНИ ЗАСЕДАТЕЛИ!“, ИЛИ ЗА НЯКОИ ОСОБЕНОСТИ ПРИ ПУНКТУАЦИОННОТО ОФОРМЯНЕ НА ЦИТАТИТЕ

Във връзка с пунктуационното оформяне на цитатите често възниква и един „допълнителен“ въпрос – в какъв ред се пишат кавичките и пунктуационният знак, който поставяме в края на цитираното изречение.

Мястото на знаците за край на изречение (точка, многоточие, удивителна, въпросителна) спрямо кавичките зависи, казано най-общо, от това дали в кавички е оградено цялото изречение, или само част от него.

Ако се цитира цяло изречение и то е оградено в кавички, то точка, многоточие, удивителен или въпросителен знак (в зависимост от вида на изречението по цел на изказване) се пише преди затварящите кавички:

„Веднъж, когато гребях с лодка в морето, видях самотна пеперуда да се носи над вълните.“ Така започва Георги Данаилов трогателно-въдхновяващия си разказ за надеждата. „Кой ще докаже, че ако можеше да преценява всичко, пеперудата трябва да отпусне крилата си?“ С реторичен въпрос пък завършва този кратък, но много красив текст.

Ако се цитира цяло изречение, но цитатът е въведен с авторова реч, то знак за край на изречение се пише само след затварящите кавички. Има обаче и едно важно допълнително условие – двете изречения (цитираното и авторовото) да са еднакви по цел на изказване:

Верен на ироничния си и провокативен стил, Джулиан Барнс твърди: „Литературата е процес, в който големи, красиви, добре подредени лъжи казват повече истина от цяла поредица факти“.

Ако са различни (например едното е съобщително, а другото – възклицателно), се пишат два пунктуационни знака:

Прочутият английски писател Лорънс Дърел казва за не по-малко известния си брат Джералд: „Този човек е побъркан, иска да си прави зоологическа градина!“.

Ако се цитира само част от изречение, то съответният знак за край на изречение се поставя след затварящите кавички:

Дон Кихот споделя със Санчо възгледите си за човешките добродетели, като изтъква, че „кръвта се наследява, а добродетелта се придобива и струва сама по себе си много повече от кръвта“.

Ако текст, ограден в кавички, е въведен с авторова реч и завършва със съкратена дума, пунктуационното оформяне се съобразява и с правилата за писане на графични съкращения:

Един от разказите на Уилям Сароян носи любопитното заглавие „Любов, смърт, саможертва и т.н.“.

Гл. ас. д-р Николай Паскалев

*Секция за съвременен български език
Институт за български език „Проф. Л. Андрейчин“ – БАН*